

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 92/22

Λουξεμβούργο, 2 Ιουνίου 2022

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-587/20 | HK/Danmark και HK/Privat

Το όριο ηλικίας για την εκλογιμότητα στη θέση του προέδρου μιας οργανώσεως εργαζομένων το οποίο προβλέπεται στο καταστατικό της εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων

Ούτε η πολιτική φύση της θέσης του προέδρου ούτε ο τρόπος κάλυψής της (εκλογή) ασκούν επιρροή όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας

Η Α, γεννηθείσα το 1948, προσελήφθη το 1978 ως μόνιμο συνδικαλιστικό στέλεχος σε τοπικό παράρτημα της ΗΚ, οργάνωσης εργαζομένων που περιλαμβάνει τη συννομοσπονδία ΗΚ/Danmark και την ομοσπονδία ΗΚ/Privat. Το 1993 εξελέγη πρόεδρος της ΗΚ/Privat. Τα καθήκοντα της πολιτικής αυτής θέσης που στηριζόταν στην εμπιστοσύνη περιελάμβαναν πάντως ορισμένα στοιχεία που είναι χαρακτηριστικά μιας θέσης εργασίας. Η Α εργαζόταν υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης, λάμβανε μηνιαία αμοιβή και είχε εφαρμογή ως προς αυτήν ο νόμος περί αδειών μετ' αποδοχών.

Η Α επανεκλεγόταν κάθε τέσσερα χρόνια και διετέλεσε πρόεδρος της ομοσπονδίας μέχρι τις 8 Νοεμβρίου 2011, οπότε είχε φθάσει σε ηλικία 63 ετών και είχε υπερβεί το όριο ηλικίας που προβλέπεται στο καταστατικό της ΗΚ/Privat ¹, με συνέπεια να μην έχει δικαίωμα να θέσει εκ νέου υποψηφιότητα στις εκλογές για την προεδρία που επρόκειτο να διεξαχθούν το ίδιο έτος.

Η Α υπέβαλε καταγγελία στο Ligebehandlingsnævnet (συμβούλιο ίσης μεταχειρίσεως, Δανία), το οποίο έκρινε ότι η λόγω ηλικίας απαγόρευση στην Α να θέσει εκ νέου υποψηφιότητα για την προεδρία της ΗΚ/Privat αντέβαινε στον δανικό νόμο κατά των διακρίσεων ² και υποχρέωσε την ΗΚ να καταβάλει αποζημίωση στην Α.

Λόγω του ότι η ΗΚ δεν συμμορφώθηκε προς την απόφασή του, το συμβούλιο ίσης μεταχειρίσεως, ενεργώντας για λογαριασμό της Α, άσκησε αγωγή κατά της εν λόγω οργάνωσης. Το Østre Landsret (εφετείο της ανατολικής περιφέρειας, Δανία) εκτιμά ότι η επίλυση της διαφοράς εξαρτάται από το αν η Α, ως αιρετή πρόεδρος της ΗΚ/Privat και στέλεχός της με καθήκοντα πολιτικής φύσεως, υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, δεν αμφισβητείται ότι το καταστατικό της ομοσπονδίας θεσπίζει άμεση διάκριση λόγω ηλικίας εις βάρος της, η οποία αντιβαίνει στην οδηγία.

¹ Κατά το εν λόγω καταστατικό, δικαίωμα εκλογής στη θέση του προέδρου έχουν μόνο τα μέλη τα οποία, κατά την ημέρα της εκλογής, δεν έχουν συμπληρώσει το 60ο έτος της ηλικίας τους, ή το 61ο έτος της ηλικίας τους για τα μέλη που έχουν επανεκλεγεί μετά το συνέδριο του 2005.

² O lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. (forskelsbehandlingsloven) [νόμος περί απαγορεύσεως των διακρίσεων στην αγορά εργασίας (νόμος κατά των διακρίσεων)], όπως τροποποιήθηκε με τον lov nr. 253 (νόμο υπ' αριθ. 253), της 7ης Απριλίου 2004, και τον lov nr. 1417 (νόμο υπ' αριθ. 1417), της 22ας Δεκεμβρίου 2004, για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ 2000, L 303, σ. 16) (στο εξής: οδηγία για την απαγόρευση των διακρίσεων).

Το Δικαστήριο, επιληφθέν αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως την οποία υπέβαλε το προαναφερθέν δικαστήριο, αποφαινεται ότι όριο ηλικίας για την εκλογιμότητα στη θέση του προέδρου μιας οργανώσεως εργαζομένων το οποίο προβλέπεται στο καταστατικό της εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων³.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι «όροι πρόσβασης», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων⁴, στη θέση του προέδρου οργανώσεως εργαζομένων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Ως προς το ζήτημα αυτό, όσον αφορά τους «όρους πρόσβασης στην απασχόληση, την αυτοαπασχόληση και την εργασία», κατά την ανωτέρω διάταξη, από τον συνδυασμό των εννοιών της «απασχόλησης», της «αυτοαπασχόλησης» και της «εργασίας» προκύπτει ότι η διάταξη αυτή καλύπτει τους όρους πρόσβασης σε κάθε είδους επαγγελματική δραστηριότητα, όποια και αν είναι η φύση και τα χαρακτηριστικά της. Οι εν λόγω έννοιες πρέπει να ερμηνεύονται ευρέως, όπως προκύπτει από τη σύγκριση των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων της διάταξης.

Ειδικότερα, από το γράμμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων προκύπτει ότι το πεδίο εφαρμογής της δεν περιορίζεται μόνο στους όρους πρόσβασης σε θέσεις τις οποίες κατέχουν «εργαζόμενοι» κατά την έννοια του άρθρου 45 ΣΛΕΕ.

Η γραμματική αυτή ερμηνεία επιβεβαιώνεται και από τους σκοπούς της οδηγίας. Πράγματι, η οδηγία για την απαγόρευση των διακρίσεων, της οποίας νομική βάση είναι το σημερινό άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δεν αποσκοπεί στην προστασία μόνο των εργαζομένων ως του ασθενέστερου μέρους της σχέσεως εργασίας. Η οδηγία έχει ως σκοπό την εξάλειψη, για λόγους κοινωνικού και δημοσίου συμφέροντος, όλων των οφειλόμενων σε δυσμενείς διακρίσεις εμποδίων που θίγουν τη δυνατότητα απόκτησης των μέσων διαβίωσης και την ικανότητα συμβολής στην κοινωνία μέσω της εργασίας, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής υπό την οποία παρέχεται η εργασία αυτή. Συνεπώς, η επίλυση του ζητήματος αν οι όροι πρόσβασης στη θέση του προέδρου της ομοσπονδίας ΗΚ/Privat εμπίπτουν στην οδηγία δεν εξαρτάται από το αν ο κάτοχος της θέσης του προέδρου χαρακτηρίζεται ως εργαζόμενος κατά την έννοια του άρθρου 45 ΣΛΕΕ και της νομολογίας που το ερμηνεύει⁵.

Η πολιτική φύση της θέσης του προέδρου δεν μπορεί να οδηγήσει σε αποκλεισμό των εν λόγω όρων πρόσβασης από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων, δεδομένου ότι αυτή εφαρμόζεται στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητας, και οι εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής της προβλέπονται ρητώς⁶. Επιπλέον, ο τρόπος κάλυψης της θέσης, όπως η εκλογή, δεν ασκεί καμία επιρροή όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας.

Οι ανωτέρω εκτιμήσεις δεν κλονίζονται από το επιχείρημα που συνδέεται με το δικαίωμα των οργανώσεων εργαζομένων να εκλέγουν ελεύθερα τους εκπροσώπους τους, το οποίο αποτελεί έκφανση της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι που κατοχυρώνεται στο άρθρο 12 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

³ Άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', της οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής».

⁴ Το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων προβλέπει ότι η οδηγία έχει εφαρμογή, εντός των ορίων των εξουσιών που απονέμονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε όλα τα πρόσωπα στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων φορέων, όσον αφορά τους όρους πρόσβασης στην απασχόληση, την αυτοαπασχόληση και την εργασία, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας, συμπεριλαμβανομένων των προαγωγών.

⁵ Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, «εργαζόμενος», κατά την έννοια του άρθρου αυτού της Συνθήκης, είναι ένα πρόσωπο που παρέχει, κατά τη διάρκεια ορισμένου χρόνου, σε άλλον και υπό τις οδηγίες του, υπηρεσίες έναντι των οποίων λαμβάνει αμοιβή.

⁶ Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι η οδηγία δεν εφαρμόζεται στις ένοπλες δυνάμεις, στον βαθμό που αφορά τη διαφορετική μεταχείριση, μεταξύ άλλων λόγω ηλικίας.

Πράγματι, πρέπει να επιτευχθεί ο συμβιβασμός μεταξύ του δικαιώματος αυτού και της απαγόρευσης των διακρίσεων στην απασχόληση και την εργασία που αποτελεί αντικείμενο της οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων, ως ειδικότερης έκφρασης της γενικής αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων που κατοχυρώνεται στο άρθρο 21 του Χάρτη. Δεδομένου ότι η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι δεν είναι απόλυτο δικαίωμα, η άσκησή της μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, να υπόκειται σε περιορισμούς, υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί προβλέπονται από τον νόμο, σέβονται το βασικό περιεχόμενο της ελευθερίας αυτής και συνάδουν με την αρχή της αναλογικότητας.

Εν συνεχεία, όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας για την απαγόρευση των διακρίσεων το οποίο προβλέπει ότι η οδηγία έχει εφαρμογή, μεταξύ άλλων, και όσον αφορά τη συμμετοχή σε οργάνωση εργαζομένων, το Δικαστήριο κρίνει ότι η άσκηση της δραστηριότητας του προέδρου οργάνωσης εργαζομένων εμπίπτει στη διάταξη αυτή. Πράγματι, η υποβολή υποψηφιότητας για τη θέση του προέδρου οργάνωσης εργαζομένων, αποτελεί, όπως και η άσκηση των καθηκόντων του προέδρου μετά την εκλογή, μορφή «συμμετοχής», κατά τη συνήθη έννοια του όρου, σε τέτοια οργάνωση.

Η ερμηνεία αυτή εξυπηρετεί τον σκοπό της οδηγίας ο οποίος συνίσταται στη θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων, μεταξύ άλλων, λόγω ηλικίας στον τομέα της απασχόλησης και στην εργασία, με αποτέλεσμα οι έννοιες που χρησιμοποιούνται στο άρθρο 3 για την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας να μην πρέπει να ερμηνεύονται στενά.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της
Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Μείνετε συνδεδεμένοι!

